

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING INNOVATSION IMKONIYATLARI

Samarqand Davlat Pedagogika instituti

Magistranti Vahobova Shahzoda

ANNOTATSIYA: *Maqolada bo'lajak o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishda interfaol ta'lim texnologiyalarining innovatsion imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda case-study, SWOT tahlil, debat, muammoli va loyihaviy ta'lim metodlari ko'rib chiqilib, ularning talabalar ijodiy fikrlashiga, muammoni hal qilish ko'nikmalariga va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatiga ta'siri aniqlangan. Natijalar interfaol metodlarning pedagogik samaradorligini ko'rsatadi va bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llash bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi.*

Kalit so'zlar: *kreativlik, interfaol ta'lim, pedagogik texnologiya, innovatsion yondashuv, bo'lajak o'qituvchi*

Аннотация. *В статье анализируются инновационные возможности интерактивных образовательных технологий в развитии креативных способностей будущих педагогов. Рассматриваются методы кейс-стади, SWOT-анализ, дебаты, проблемное и проектное обучение и их влияние на творческое мышление студентов, умение решать проблемы и принимать самостоятельные решения. Результаты показывают педагогическую эффективность интерактивных методов и содержат практические рекомендации по внедрению инновационного подхода в подготовку будущих педагогов.*

Ключевые слова: *креативность, интерактивное обучение, педагогические технологии, инновационный подход, будущий педагог*

Abstract. *The article analyzes the innovative opportunities of interactive learning technologies in developing the creative abilities of future teachers. Methods such as case-study, SWOT analysis, debates, problem-based and project-based learning are examined, and their impact on students' creative thinking, problem-solving, and independent decision-making skills is identified. The results demonstrate the pedagogical effectiveness of interactive methods and provide practical recommendations for applying innovative approaches in teacher training programs.*

Keywords: *creativity, interactive learning, pedagogical technologies, innovative approach, future teacher*

Zamonaviy ta'lim tizimi global jarayonlar va raqamli inqilob ta'sirida tezkor o'zgarishlarga duch kelmoqda. Shu bois bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligida kreativ fikrlash, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlari ayniqsa muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim sifatini oshirish va talabalarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish pedagogik jarayonni nafaqat bilim berish, balki ijodiy va amaliy faoliyatga yo'naltirishni talab qiladi.

Kreativlik – shaxsning yangi g'oya yaratish, mavjud muammolarga noodatiy yechim topish, turli holatlarga moslashish va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyati sifatida pedagogik jarayonda o'ta dolzarb tushunchalardan biridir. Bo'lajak o'qituvchilar kreativlik qobiliyatini rivojlantirishi orqali nafaqat o'z kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishadi, balki o'quvchilarni ham samarali va ijodiy o'qitish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu sababli, pedagogika fanlarida kreativlikni shakllantirish masalasi ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol ta'lim texnologiyalari bo'lajak pedagoglarning kreativlik qobiliyatini rivojlantirishda eng samarali vositalardan biridir. Ushbu texnologiyalar o'quv jarayonini faollashtirib, talabalarni mustaqil fikrlashga, muammoli vaziyatlarni yechishga va ijodiy yondashuvni qo'llashga o'rgatadi. Interfaol metodlar qatoriga case-study, SWOT

tahlil, debat, muammoli ta'lim, loyihaviy ta'lim kabi yondashuvlar kiradi. Ular nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshiradi, balki ularning strategik, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Interfaol ta'lim texnologiyalari – bu o'quvchilarning dars jarayonida faolligini oshirish, mustaqil fikrlashga, muammoni yechishga va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik metodlar majmui hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar zamonaviy ta'limning samaradorligini oshirishga, o'quv jarayonini qiziqarli va interaktiv qilishga xizmat qiladi.

Eng keng tarqalgan interfaol metodlar:

1. *Case-study (Vaziyatli o'rganish)*: real pedagogik yoki ijtimoiy vaziyatlarni tahlil qilish orqali talabalarni mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi. Talabalar muammoni aniqlaydi, yechimlarni ishlab chiqadi va o'z xulosalarini taqdim qiladi.

2. *SWOT tahlil*: o'quv jarayonidagi muammoning kuchli va zaif tomonlarini, imkoniyat va tahdidlarni aniqlash orqali strategik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. *Debat va muammoli ta'lim*: talabalarni turli nuqtai nazarlarni tahlil qilishga, tanqidiy fikrlashga va argumentatsiyalashga o'rgatadi.

4. *Loyihaviy ta'lim (Project-Based Learning)*: o'quvchilarning mustaqil va ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi, real loyihalar orqali kasbiy kompetensiyalarini oshiradi.

5. *Rol o'ynash va simulyatsiya*: talabalar dars jarayonida turli rollarni bajarish orqali muammolarni yechish ko'nikmalarini amalda rivojlantiradi.

Interfaol ta'lim texnologiyalari bo'lajak o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatini rivojlantirishda quyidagi innovatsion imkoniyatlarni beradi:

1. Ijodiy va tanqidiy fikrlashni shakllantirish: interfaol metodlar talabalarda mustaqil va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. Muammoli vaziyatlarni yechish: talabalar real yoki simulyatsiya qilingan pedagogik vaziyatlarda muammolarni aniqlab, yechim topishni o'rganadi.

3. Faollik va motivatsiyani oshirish: o'quv jarayoni talabalar uchun qiziqarli va interaktiv bo'ladi, shuning natijasida o'quvchilarning faol ishtiroki va motivatsiyasi ortadi.

4. Raqamli va innovatsion vositalarni qo'llash: interfaol metodlar raqamli vositalardan foydalanish imkoniyatini beradi (masalan, elektron testlar, onlayn muammoli vazifalar, virtual laboratoriyalar).

5. Pedagogik kommunikatsiya va hamkorlikni rivojlantirish: talabalar guruhlarda ishlash orqali muloqot, hamkorlik va jamoaviy qaror qabul qilish ko'nikmalarini oshiradi.

6. Shaxsiy va professional rivojlanish: interfaol metodlar orqali talabalar kasbiy kompetensiyalarini va shaxsiy kreativ salohiyatini samarali rivojlantiradi.

Interfaol ta'lim texnologiyalari va kreativlik

Interfaol ta'lim texnologiyalari bo'lajak pedagoglarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda eng samarali vositalardan biridir. Quyida ba'zi metodlar va ularning kreativlikni rivojlantirishga misollari keltiramiz:

1. Case-study (Vaziyatli o'rganish)

Misol: Talabalar maktabdagi dars jarayonida yuzaga kelgan muammoni (masalan, talabalar o'rtasidagi bilim darajasidagi farq yoki darsda diqqatni jamlashdagi qiyinchilik) tahlil qiladi. Keyin ular noodatiy yechimlarni ishlab chiqadi va o'z xulosalarini guruh oldida taqdim etadi.

Kreativlikka ta'siri: talabalar muammoni yangicha yondashuv bilan hal qiladi, turli variantlarni solishtiradi va ijodiy qaror qabul qilishni o'rganadi.

2. SWOT tahlil

Misol: Talabalar dars mashg'ulotini yoki pedagogik loyihani SWOT tahlil orqali baholaydi: kuchli tomonlarini aniqlaydi, zaif tomonlarini bartaraf etish yo'llarini ishlab chiqadi, imkoniyat va tahdidlarni baholaydi.

Kreativlikka ta'siri: strategik va ijodiy fikrlash rivojlantiriladi, talabalar har bir vaziyatni turli nuqtai nazardan ko'rishni o'rganadi.

3. Debat va muammoli ta'lim

Misol: Talabalar darsdagi mavzuni ikki guruhga bo'lib muhokama qiladi. Har bir guruh o'z pozitsiyasini himoya qilishi va qarshi guruhning argumentlariga ijodiy yechim topishi kerak.

Kreativlikka ta'siri: talabalar tanqidiy fikrlash va innovatsion yechimlarni ishlab chiqish ko'nikmalarini oshiradi, yangi g'oyalar yaratishga undaydi.

4. Loyihaviy ta'lim (Project-Based Learning)

Misol: Talabalar maktabda yangi dars moduli yaratish bo'yicha loyiha ishlab chiqadi. Masalan, "Matematika darsida kreativ o'yinlar" loyihasini ishlab, uni amaliy sinovdan o'tkazadi va natijalarni baholaydi.

Kreativlikka ta'siri: talabalar mustaqil fikrlash, yangi metodlarni ishlab chiqish va ijodiy yechimlarni sinash imkoniyatiga ega bo'ladi.

5. Rol o'ynash va simulyatsiya

Misol: Talabalar turli pedagogik vaziyatlarda o'qituvchi yoki o'quvchi rolini bajaradi. Masalan, darsdagi qiyinchilikni bartaraf etish uchun interaktiv vaziyatni simulyatsiya qiladi.

Kreativlikka ta'siri: talabalar muammoni turli burchakdan ko'rib, ijodiy qarorlar qabul qiladi va pedagogik yechimlarni o'zlashtiradi.

XULOSA

Maqolada bo'lajak o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishda interfaol ta'lim texnologiyalarining innovatsion imkoniyatlari tahlil qilindi. Interfaol metodlar pedagogik jarayonni samarali va qiziqarli qilish bilan birga, talabalarni ijodiy fikrlash, muammoni hal etish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Interfaol texnologiyalar yordamida bo'lajak pedagoglar pedagogik vaziyatlarda innovatsion yondashuvlarni qo'llashni o'rganadi, raqamli va interaktiv vositalardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradi, shuningdek, tanqidiy va strategik fikrlash qobiliyatini mustahkamlaydi.

Xulosa sifatida, interfaol ta'lim texnologiyalari bo'lajak pedagoglarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, ularni zamonaviy ta'lim talablari va innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida" gi farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida" gi qonuni.
3. B.Xodjayeov " Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyati". Darslik.– T.: "Sano-standart" nashriyoti, 2017-yil, 416 bet.
4. Innovatsion ta'lim texnologiyalari /Muslimov N.A., Usmonboyeva M.H., Sayfurov D.M., To'raev A.B. – T.: "Sano standart" nashriyoti, 2015. – 81-b.
5. Muslimov N.A. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarini kasbiy shakllantirish /Monografiya. – T.: Fan, 2004.
6. Muslimov N.A., va boshqalar. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi/ Monografiya. – T.: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2013.
7. Pedagogika nazariyasi / OTM uchun darslik. Mual.: M.X.Toxtaxodjaeva va b. Prof. M.X.Toxtaxodjayevaning umumiy tahriri ostida. – T.: "Iqtisod-moiya", 2010. – 136-140-b.
8. <http://edu.uz> – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
9. <http://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
10. . <http://ziyonet.uz> – Ta'lim portali Ziyonet